

juxta quas efformatæ semper exinde sunt responsiones ad ejusmodi postulata, quoties ab iis regionibus transmissa fuerunt, de quibus in Apostolicis dictorum Pontificum litteris actum fuit. Cum enim hæc certas quasdam regiones unice respiciant, minime possunt ad alias extendi, quantumvis id suadere videretur identitas, aut paritas rationis, (* id quod lector perpendat necesse est *). Et quidem S. Pius V in Apostolicis suis litteris, quarum initium est *Romani Pontificis*, impressis in v part. *Constitutionum Apostolicarum pro Missionibus Sinarum et Tunkini*, etc., edit. Paris., 1676, exponit quod Indis, qui plures in infidelitate uxores habuerant, si quando ad fidem convertebantur, in more positum erat ut eam quisque uxorem retineret, quæ secum una Christum Deum agnosceret, ejusque fidem amplecti consentiret. Id vero magnas secum ferebat difficultates; cum et sæpissime contingeret ut illæ quæ cum maritis Christianam religionem amplectabantur, uxores primæ non essent; et aliunde arduum nimis esset eosdem Indos ab iis mulieribus dividere, quæ una cum ipsis ad baptismum sese offerrebat. Itaque ut his difficultatibus, malisque occurreret, Sanctus Pontifex sequentem edidit declarationem: « Ideo Nos, « statui dictorum Indorum paterno affectu « benigne consulere, atque ipsos episcopos « et ministros hujusmodi scrupulis eximere « volentes, motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ut Indi, sicut præfertur, baptizati, « et in futurum baptizandi, cum uxore, « quæ cum ipsis fuerit baptizata; et baptizabitur, remanere valeant, tanquam cum « uxore legitima, aliis dimissis, Apostolica « auctoritate, tenore præsentium declaramus matrimonium hujusmodi inter eos « consistere. » Gregorius XIII in suis litteris incipientibus *Quoniam sæpe contingit*, quæ impressæ habentur apud Pontium, *De matrim.*, lib. vii, cap. 48, n. 23, cum exposuisset persæpe contingere ut ab Angola et Æthiopia, ac Brasilia in captivitate abducerentur, et in remotas longe regiones deferrentur homines uxorem habentes, feminæque conjugali nexu conjunctæ; qui autem, vel quæ in propriis regionibus remanebant, sese dispositos, vel dispositas exhiberent, ut Christianæ religioni nomen darent, et Christifidelem conjugem accipere se velle ostenderent, magnas illico excitari solere difficultates, utrum matrimonium, sine quo baptismum fortasse non sumerent, inire possent; propterea quod ignoraretur num primus conjux, cum quo in infidelitatis statu matrimonium contraxerant, adhuc in vivis esset: his omnibus expositis opportunum comparare volens remedium, episcopis, parochis et Societatis Jesu presbyteris ad excipiendas sacramentales confessiones approbatis, qui in iis regionibus degerent, facultatem et auctoritatem concessit « dispensandi cum quibuscunque utriusque « sexus Christifidelibus incolis dictarum regionum, et servis ad fidem conversis, qui

« ante baptismum matrimonia contraxerant, « ut eorum quilibet, etiam superstitibus conjugibus infideli, et ejus consensu minime requisito, responso non expectato, matrimonia cum quovis fideli, alias tamen rite, « contrahere, et in eis postea carnali copula « consummatis, quoad vixerint, remanere « valeant. » Cumque idem Pontifex animadvertisset fieri posse ut post secundum initum matrimonium primus conjux repente prodiret, affirmans se præpeditum fuisse quominus voluntatem suam de amplectenda religione Christiana manifestaret, vel etiam se jampridem Christianos ritus amplectum fuisse antequam secundum illud matrimonium celebraretur, idcirco in iisdem litteris hoc additum expressumque voluit, ut, his non obstantibus, secundum matrimonium validum et firmum haberetur: « Quæ quidem matrimonia, etiamsi postea innotuerit conjugibus priores infideles suam voluntatem juste impeditos declarare non potuisse, et ad fidem etiam, tempore contracti secundi matrimonii, conversos « fuisse, nihilominus rescindi nunquam « debere, sed valida et firma esse. »

« Apost. hujusmodi constitutionum tenorem (proseq. Ben. XIV) perpendentes nonnulli, arbitrati sunt prædictos Rom. Pontifices, in favorem fidei, extraordinaria sua auctoritate uti voluisse, qua matrimonium in infidelitate consummatum dissolvere valebant. Sunt enim theologi, et quidem magni nominis, qui in Romano Pontifice hujusmodi potestatem agnoscent, ea potissimum adducti ratione, quod vinculum matrimonii rati inter fideles, multo fortius sit matrimonio inter infideles consummato; unde, cum Pontifex illud auctoritate sua dirimere possit, multo magis hoc alterum dissolvere valebit. Ita ratiocinatur Navarrus, concil. 3, lib. iii, tit. *De conversione infidelium*, quem sequuntur Sanchez, *De matrimonio*, lib. ii, disp. 17, per tot., et Layman, *Theol. moral.*, tom. II, lib. v, tract. 10, part. ii, cap. 3, sub num. 2. Verum negari nequit complures alios esse huic opinioni contrarios, qui scilicet negant matrimonii rati vinculum inter fideles fortius esse vinculo matrimonii quod inter infideles fuerit consummatum, matrimonium enim ratum eam Christi Domini unionem significat, qua se per gratiam animabus justorum communicat; matrimonium vero consummatum eam repræsentat unionem qua idem Dominus noster per Incarnationem cum Ecclesia sese conjunxit, juxta Innocentii III responsum in cap. *Debitum*, *De bigamis*; ex quo sequitur minime certum esse principium illud, quod scilicet matrimonium inter fideles ratum fortius sit vinculo matrimonii inter infideles consummati. Legi potest ven. cardinalis Bellarminus, *Controv.* tom. II, lib. ii, *De monachis*, cap. 38, § *Ad primam rationem*, et tom. III, lib. i *De sacramento matrimonii*, cap. 4, § 1, et seq. Et quidem matrimonium etiam inter infideles consummatum unionem illam significat Christi cum Ecclesia per Incarnationem, sicuti egregie advertit cardinalis de

Lauræa, *De matrim.*, disput. 16, art. 11, §. 6, n. 231. Quod adeo veritati conforme censuit Vasquez in iii part. D. Thomæ, tom. IV, disput. 2, sub n. 57, ut absque erroris nota id negari non posse docuerit: « Habet ergo hujusmodi infidelium matrimonium quidquid necessarium est, ut sit « signum conjunctionis Christi et Ecclesie: idque usque adeo verum est, ut sine « nota aliqua negari non posse censeam. » De hac materia fuse nos ipsi egimus, cum in minoribus officio secretarii congregationis Concilii fungeremur, in discursu quem exaravimus in elucidationem cujusdam causæ *Florentinæ* propositæ die 29 Martii 1727, quique editus legitur tom. IV *Thesauri resolutionum*. (* V. *Addit. Cas.*, sub verb. MATRIMONIUM, art. 5, post num. 114. *) Itaque ad ea quæ ibi diximus, hic nihil addemus; sententiam vero nostram de præmissis constitutionibus declarantes, dicimus duos illos Summos Pontifices, expositis sibi difficultatibus consulturos, nihil aliud egisse quam canonicarum legum rigorem temperare in eo quod pertinet ad judicialem interpellationem, quæ infideli conjugii faciendæ esset, utrum velit ad fidem converti, illius mentis declarationem expectando per congruum tempus ab ipsa lege, aut a superiore ecclesiastico constitutum; id satis aperte colligitur ex ipso brevi S. Pii Papæ V, ubi leguntur hæc verba: « Maxime, quia difficillimum foret primum « conjugem reperire. » Idemque clare etiam infertur ex aliis Gregorii XIII litteris, in quibus inter cætera hæc habentur: « Dummodo constet, etiam summarie et extrajudicialiter, conjugem absentem moneri « legitime non posse, aut monitum, intra « tempus eidem monitioni præfixum, suam « voluntatem non significasse. » (Quippe) matrim. ab infidelibus in statu infidelitatis initum et consummatum divina lex solvit, cum altero conjugum ad fidem converso, alter neque converti vult, neque sine contumelia Creatoris cohabitare consentit; juxta præceptum Apostoli in *Epistola I ad Corinthios*, cap. 7. Ex hoc principio alterum veluti consequens deductum fuit, ut conjux conversus conjugem infidelem requirere ac interpellare debeat, ut mentem suam super ea re aperte declaret. Verum si aut ignoretur ubinam infidelis degat, ac moraliter impossibile judicetur in hujusmodi cognitionem venire, aut si, ejusdem habita notitia, legitima interpellatio eidem fieri non posse dignoscatur; cum in hisce circumstantiis aliqui magnæ æstimationis auctores interpellationem omitti posse censeant, plenamque fideli conjugii libertatem esse dicant, ut novas nuptias, dummodo eum persona catholica, contrahat, nemo non videt, quanto majori jure, iisdem urgentibus circumstantiis, Summus Pontifex ab ea interpellatione faciendâ eximere possit fidelem recens conversum, eique liberas nuptias cum alio fideli permittere. Id autem est, quod in Apostolicis suis litteris duo illi Romani

Pontifices præstiterunt, admittendo scilicet, in favorem fidei, loco formalis et rigorosæ interpellationis, extra judicialem illam notitiam, quod vel omnino ignoretur ubinam gentium degat infidelis conjux, vel saltem ratio non suppetat eundem judicialiter interpellandi, atque huic interpellationi præfatam notitiam subrogando. In quo profecto nullus extraordinariæ illius potestatis usus apparet, qua vinculum matrimonii in infideli statu consummati dissolvere in animo habuerint: sicuti egregie animadvertit Pontifex, *De matrim.*, lib. vii, cap. 48, n. 22. Dispensavit certe, ac supplevit (loquitur de S. Pio V) monitionem jure præscriptam. Similem etiam dispensationem concessit Gregorius XIII, etc. Nec vero ex ea dispensatione colligitur dissolvisse Pontificem matrimonium consummatum infidelium; sed cum Pontifex possit jus divinum interpretari, et ex divino privilegio dissolvatur matrimonium in favorem fidei, cum infidelis non vult cohabitare cum fideli, declarat Pontifex eum casum verificari, quando tanto tempore fidelis non requiritur ab infideli, et tanta terrarum spatia impediunt, atque adeo jam tunc posse uti divina concessione, et ad secundas transire nuptias.

« Verricellus (sic id. Ben. XIV) in suo tract. *De Apost. mission.*, tit. 4, *De privilegiis regular.*, quæst. 98, dub. 16, diversæ videtur esse sententiæ, et in eam propendere, ut prædictæ Apostolicæ constitutiones solutionem vinculi matrimonii in infidelitate consummati revera importent; etenim animadvertit Gregorium XIII in suis litteris usum esse sequentibus verbis: « Nos attendentes hujusmodi connubia inter infideles contracta, vera quidem, non tamen « adeo rata censeari, ut necessitate sua « dente, dissolvi non possint: » præterea eundem concessisse episcopis, parochis et missionariis facultatem dispensandi cum neophytis, ut cum fideli possint matrimonio conjugii, « etiam superstitibus conjugibus infideli, et ejus consensu minime requisito, responso non expectato. » Verum ex his inferri recte non potest voluisse Pontificem matrimonia in infidelitate contracta et consummata, Apostolicæ auctoritatis plenitudine, dirimere. Si quidem in iisdem Gregorii litteris expressa mentio fit juris divini, quo matrimonii vinculum tollitur, si conjux infidelis ad viam veritatis venire renuat: nec alia episcopis, parochis et missionariis dispensandi facultas conceditur, quam super judicialis interpellationis rigore, ut supra observavimus. Quod majorem videtur involvere difficultatem, illud est, quod ex Gregorii Pontificis definitione, conjux ille, qui post fidem susceptam novo se connubio cum fideli sociavit, jubetur in eo perseverare, etiamsi primus ille infidelis repente compareat, ostendatque se justis ex causis præpeditum fuisse, quominus voluntatem suam de eadem fide amplectenda manifestaret, et quod magis est, etiamsi affirmet et probet se jam fuisse Christianis sacris initiatum,

quo tempore alter conjux, se absente et ignorante, secundum matrimonium contraxit: quod quidem non videtur fieri aliter posse, nisi vinculum matrimonii in infidelitate initi et consummati dissolvatur et auferatur. Sed eadem semper recurrit superius allata responsio: primum scilicet matrimonium nequaquam dici posse solum a Summo Pontifice, bene vero a jure divino; nihilque in hac re a Pontifice fieri, quam, peculiaribus ita suadentibus circumstantiis, rigorem judicialis interpellationis auferre. Non inficiamur, soluto matrimonio ex capite impotentiae, quae judicetur esse perpetua, si forte contingat, ut post novas nuptias a non impedito conjuge celebratas, conjux ille, qui perpetuo impotens credebatur, subeundis matrimonii oneribus reddatur idoneus, debere alterum illum conjugem, secundo toro relicto, ad primi jura redire, juxta sanctiones canonicas in cap. *Laudabilem*, et cap. *Fraternitatis*, De frigidis et maleficiatis, et can. *Requisivisti*, 33, quæst. 1, præter alia plura quæ legi possunt apud S. Thomam in 4, *Sent.*, dist. 34, quæst. 1, art. 2. Sed hoc ad rem nostram non facit. Matrimonium enim ab impotente, impeditoque contractum, non alia de causa dirimitur, nisi ratione impotentiae impedimentique perpetui; nam si hæc perpetua non essent, sed temporaria, nullus profecto fuisset locus matrimonii vinculo dissolvendo: itaque, impotentia impedimentoque cessantibus, secundi matrimonii nullitas detegitur, et primi stabilitas reviviscit. Contra vero, cum dirimitur matrimonium, vel quia judicialiter interpellatus primus conjux actu recusavit

NOMINA AFFINITATIS ET CONSANGUINITATIS

Vid. verb. AFFINITAS, art. 1, num. 15 et 16.

NOTARIUS.

SUMMARIUM.

1. Notarius cum creatur, quid jurare solet? — 2. Notarii quicumque possunt ab episcopo, ut delegato Papæ, examinari, et si non reperti idonei, vel inventi delinquentes, suspendi ab exercitio officii in causis ecclesiasticis ac spiritualibus. — 3. Talis facultas examinandi notarios competit etiam prælati inferioribus, quasi episcopalem jurisdictionem habentibus. — 4. Notarii intra mensem tenentur referre episc. legata testamentor. ad pias causas sub pœna excommunicationis. Unde in *Synod. Diac.* solet reponi inter casus reservatos legatorum piorum a notariis ultra mensem dilata revelatio. — 5. Quid circa hoc disponat concilium Mediolanense? — 6. Notarii tenentur ex officio, etiam nemine requirente, revelare legata pia, alias peccant mortaliter. — 7. Notarii fori ecclesiastici tenentur intra mensem dare copiam appellanti, si petit, soluta mercede congrua; si differunt, privandi sunt officio, et condemnandi ad pœnam dupliis valoris litis dandi pauperibus. — 8. Notarii tenentur intra mensem revelare legata facta fabricæ S. Petri. — 9. Notarii possunt a fabrica S. Petri cogi ad dandum instrumentum legali post obitum testatoris, etiamsi clausum fuerit, data debita mercede. — 10. Notarii quorumcumque locorum tenentur in virtute S. obedientiæ, et sub pœna privationis officiorum, ac so-

Christianam fidem amplecti, aut saltem sine contumelia Creatoris cohabitare, vel quia hujusmodi judiciali interpellationi, Apostolica auctoritate, et ratione circumstantiarum, subrogatæ fuerunt ad eundem effectum extrajudiciales notitiæ, de quibus supra: in hisce casibus, si conversus alteri nubat, secundum hoc matrimonium ita validum et firmum est, ut et ipse ad priorem conjugem amplius reverti nequeat, et primus conjux jus illud omne perdidit, quod in contrahendo priore matrimonio acquisierat. Primum enim matrimonium eo ipso momento, et quidem irrevocabiliter, solum remanet, quo conjux conversus ad alias nuptias cum fidei transivit; sive quia in hanc libertatem vindicatus fuerit jure divino, propterea quod infidelis conjux, judicialiter interpellatus, evangelicæ veritati, aut innocuæ cohabitationi se denegaverit; sive quia peculiare rerum circumstantiæ viam aperuerint indulto Apostolico, quo sublata fuit interpellandi necessitas: quod quidem indultum, cum nulli conditioni sit alligatum, secundi matrimonii validitatem et firmitatem perpetuo asserit, et redditum intercludit ad prima nubia, etiamsi quis probare contenderet, primo conjugi interpellato non fuisse liberum respondere, vel eum jam tunc Christianæ religioni amplectendæ paratum fuisse, imo ante illam diem qua secundum matrimonium a conjuge converso celebratum fuit, ipsum quoque Christo nomen dedisse, et baptismum suscepisse. » *Cit. Synod. diæces.*, lib. xiii, cap. 11, n. 2 et seqq.

lutione dupli, revelare omnes dispositiones in favorem sacre domus Lauretanæ factas, vel faciendas intra octo menses a die mortis disponentis extra Italiam; intra vero, infra tres menses. — 11. Notarii facientes instrumenta usurariorum, seu quorumcumque tales illicitos contractus celebrantium, subjacent pœnis usurariorum ipso facto. — 12. Notarii facientes instrumenta contractuum illicitorum puniuntur exilio perpetuo. — 13. Laici possunt esse notarii in negotiis, litibus et causis ecclesiasticis ac spiritualibus. — 14. Notarii seu cancellarii episcopi, licet sint laici, gaudent privilegio fori aliisque exemptionibus. — 15. Episcopus prohibere non potest notariis laicis exercendi officii usum in negotiis et litibus profanis coram iudice laico, neque in ditione temporali Ecclesiæ. — 16. Potest tamen quoad negotia et lites locorum piorum a laicis administratorum. — 17. Item potest quoad contractus personarum ecclesiasticarum super earum bonis patrimonialibus. — 18. Notarii seu cancellarii curiæ episcopalis quam mercedem recipere possunt pro scripturis et instrumentis, ad quæ tenentur, et quibus exemptionibus gaudeant? *Remissive.* — 19. Notarius proprius assumendus est ab episcopo in visitatione personarum cathedralis ecclesiæ, non illi tamen capitulo suspectus. — 20. Episcopus uti potest notar. criminali civitatis, si

it vir probus. — 21. Generales et provinciales religionum creare possunt notarios intra suum ordinem pro causis criminalibus religiosorum. — 22. Insuper et concessione S. Pii V, facta superioribus ordinis Prædicatorum possunt in unaquaque provincia constituere etiam plures fratres sui ordinis ab eis approbatos in notarios publicos pro intimandis mandatis et rescriptis Apostolicis, et datur formula eos creandi. — 23. Inquisitores hereticæ pravitatis possunt creare clericos sæculares et regulares in notarios sanctæ Inquisitionis. — 24. Notarii omnes omnia gratis pro officio sanctæ Inquisitionis expedire tenentur. — 25. Clerici tum sæculares tum regulares an, et quando, et pro quibus possint esse notarii, vel non? *Remissive.* — 26. Notarii seu tabelliones peccant in pluribus casibus, qui assignantur. — 27. Notariatus officium esse vile multi tenuerunt. — 28. Contrarium tamen alii sentiunt, et sustinent notariatum esse officium nobile. — 29. Unde attendenda est loci consuetudo; quicumque enim notarii sunt nobiles, quando loci consuetudo eos non reputat viles. — 30. Talis consuetudo eos non reputandi notarios nobiles viget in civitatibus ditionis Mediolanensis. — 31. Quod etiam procedit in civitate Veronæ. — 32. Dicta tamen consuetudo videtur non posse extendi extra locum aut civitatem, nec ad diversos honores. — 33. Ideoque non venit admittenda ad effectum assumendi habitum religionis Hierosolymitanæ. — 34. Intellige tamen, nisi aliunde probetur nobilitas se-

(1. Notarius, cum creatur, jurare solet: I. Quod conficiet instrumenta et testamenta de quibus fuerit rogatus, nil veritatis taceo, vel falsitatis miscendo. II. Quod non revelabit quod sibi secreto commissum fuerit, nisi justa de causa. III. Quod non conficiet scienter aliquod instrumentum de contractu usurario, nec de alio quovis illicito. IV. Quod retinebit de omnibus instrumentis et testamentis, quæ dederit, regestum, seu protocollum. V. Quod erit fidelis ei a quo fuit creatus notarius, et admonebit eum de iis quæ sciverit in ejus damnum vergere. VI. Quod nullo odio, vel amore, spe, vel timore officio suo abutetur. Navarr., cap. 25, num. 52; Nicol., in *Floscul.*, verb. *Notarius*, num. 3; Fagnani, in cap. *Sicut te* 8, Ne clerici vel monachi, n. 1.

(2. Notarii quicumque, etiamsi Apostolica, imperiali, aut regia auctoritate creati, possunt ab episcopo ut delegato Papæ examinari, et si non reperti idonei, vel inventi delinquentes, suspendi ab officio, vel perpetuo, vel ad tempus in causis ecclesiasticis ac spiritualibus. Concil. Trid., sess. xxii, *De reformat.*, cap. 10. (3. Talis facultas examinandi notarios competit etiam prælati inferioribus quasi episcopalem jurisdictionem habentibus. Sic decisum fuisse referunt Sellius, in *Selectis canonicis*, cap. 13, num. 16, et Barbosa ad d. sess. xxii, *De reformat.*, cap. 10, num. 2.

(4. Notarii intra mensem tenentur referre episcopo legata testamentorum ad pias causas sub pœna excommunicationis, et deinceps eorum instrumenta careant fide, si non exsequuntur. Concil. Ravennat. ii, sub Clement. V, cap. 31. Unde in synodis diocesanis solet reponi inter casus reservatos, « Legatorum piorum a notariis ultra mensem dilata revelatio, » uti de facto reperitur

cundum statuta ejusdem religionis, quo casu officium notariatus non derogat. — 55. Notario sibi obviam venienti Carolus V caput inclinavit, et quare? — 56. Notariatus apostolicus conceditur quibuscumque etiam non nobilibus, graduatis, neque constitutis in aliqua dignitate; assignatur taxa, et modus pro illo petendo et obtinendo. — 57. Protonotariatus apostolicus, ut impetretur a Papa, debet persona, pro qua petitur, aut esse nobilis, aut graduata in alia scientia theologica, juridica, aut philosophica, vel esse in dignitate aliqua ecclesiastica; assignatur taxa. Ejusmodi protonotariatum dat etiam dux Sforzia, aut alius; assignatur taxa apud hunc, et modus pro illo petendo et obtinendo. — 58. Protonotarii, an et quando exempti sint a jurisdictione ordinarii, et quibus privilegiis gaudeant? *Remissive.* — 59. Notarii totius status Mediolanensis tenentur serio admonere ac exhortari omnes testatores, ut aliquam legent elemosynam locis terræ sanctæ. — 40. Et sic notarii totius ditionis regis Sardinie pro hospitalibus charitatis, seu respectivæ provincie, ac pro hospitali SS. Mauricii et Lazari. — 41. Et ipsi aliique omnes notarii, sub pœna excommunicationis intra tempus præfixum, tenentur revelare relicta. — 42. Sicut etiam sub eadem pœna excommunicationis, revelare tenentur intra duos menses omnia relicta pro redemptione captivorum. — 43. Alia ad rem, ad num. 55. — 56. Subnectuntur *Addit. ex aliena manu*, ad n. 66.

in synodo Esina acta anno 1683, et in Albanensi edita anno 1689.

(5. Concilium autem Mediolanense i, part. iii, tit. *De piorum locorum administratione* statuit quod notarii intra tres menses a die mortis testatoris sub pœna excommunicationis teneantur manifestare episcopo legata et codicilla facta ad pias causas, et debita mercede accepta, teneantur particulam illam legati descriptam, et sigillo munitam tradere episcopo.

(6. Unde notarii tenentur ex officio, etiam nemine requirente, revelare legata pia: alias peccant mortaliter. Navarr., in *Manual.*, cap. 25, num. 53; Lazar., *Quæst. canonic.*, sect. 3, q. 1, num. 5; Vidal., *De legat.*, inquisit. 1, num. 64; Felix Potestas, tom. I, n. 2547; Monacell., tom. I, tit. 6, formul. 13; n. 8, et tom. II, tit. 14, formul. 1, num. 16, cum pluribus aliis a se citatis; Grassius, *Decis. aur.*, part. i, lib. ii, cap. 127, ubi insuper dicit quod notarii non revelantes legata pia teneantur ad restitutionem.

(7. Notarii fori ecclesiastici tenentur intra mensem dare copiam appellanti, si petit soluta mercede congrua; si differant, privandi sunt officio, et condemnandi ad pœnam dupli valoris litis dandi pauperibus. Concil. Trident., sess. xxiv, *De reformat.*, cap. 20.

(8. Notarii tenentur intra mensem revelare legata facta fabricæ S. Petri. Clemens VII, constit. 8, incip. *Admonet.* (9. Notarii possunt a fabrica S. Petri cogi ad dandum instrumentum legati post obitum testatoris, etiamsi clausum fuerit, data debita mercede. Pius IV, constitut. 6 incip. *Etsi.* (10. Notarii quorumcumque locorum tenentur in virtute S. obedientiæ, et sub pœna privationis officiorum, ac solutione dupli, revelare omnes